

Joanne Harris

SCHAAKMAT

De Fontein

PION

1

ALS IK DE AFGELOPEN VIJFTIEN JAAR ÍÉTS GELEERD HEB, IS HET WEL dat moord eigenlijk niet veel voorstelt. Het is gewoon een grens, zonder betekenis en even willekeurig als alle andere – een lijn die op de grond wordt getrokken. Net als het reusachtige bord op de oprit van St. Oswald met VERBODEN TOEGANG erop, dat als een schildwacht wijdbeens de lucht in steekt. Ik was negen jaar toen ik er voor het eerst mee geconfronteerd werd en het torende destijds boven me uit met de grommend-dreigende houding van een schoolpestkop.

VERBODEN TOEGANG
ZONDER TOESTEMMING
VOORBIJ DIT PUNT GEEN TOEGANG

Een ander kind had zich door het bevel misschien laten afschrikken, maar in mijn geval won mijn nieuwsgierigheid het van mijn instinct. Toestemming van wíé? Waarom voorbij dit punt en niet voorbij een ander? Maar vooral: wat zou er gebeuren als ik die grens overschreed?

Natuurlijk wist ik al dat de school niet voor iedereen toeganke-lijk was. Ik woonde toen al een halfjaar in de schaduw ervan en die regel was al een van de belangrijkste geboden in mijn jonge leven die me door John Snyder waren opgelegd. *Doe niet zo kinderachtig. Zorg voor jezelf. Werk hard, speel het hard. Een beetje drank heeft nog nooit iemand kwaad gedaan.* En vooral: *Blijf uit de buurt van St. Oswald*, af en toe gelardeerd met: *Als ik jou was, bleef ik er maar een eind vandaan*, of een waarschuwende stomp op de bovenarm. De stompen waren vriendelijk bedoeld, wist ik. Toch deden ze pijn.

Het ouderschap was niet een van de grootste vaardigheden van John Snyder.

Niettemin gehoorzaamde ik de eerste paar maanden zonder meer. Mijn vader was heel trots op zijn nieuwe baan als portier: zo'n mooie oude school, met zo'n geweldige reputatie, en wij gingen in het oude poorthuis wonen, waar generaties portiers voor ons hadden gewoond. Op zomeravonden zouden we thee drinken op het gazon en het zou het begin van iets heerlijk zijn. Misschien, wanneer ze zag hoe goed we het nu hadden, zou mijn moeder zelfs thuiskomen.

Maar er gingen weken voorbij en al die dingen gebeurden niet. Het poorthuis stond op de monumentenlijst en had ramen met kleine ruitjes erin die haast geen licht doorlieten. Het rook er constant naar vocht en we mochten geen satellietshotel aanbrengen, omdat die het karakteristieke aanzien zou aantasten. Het meeste meubilair was van St. Oswald – zware eikenhouten stoelen en stoffige ladekasten – en daarnaast hadden we onze eigen dingen, gered uit de oude gemeentewoning aan Abbey Road, die er goedkoop en misplaatst uitzagen. Mijn vaders nieuwe baan eiste al zijn tijd op en ik leerde al gauw zelfstandig te zijn – eisen stellen, zoals maaltijden op gezette tijden of schone lakens, stond te boek als 'kinderachtig doen' – en mijn vader in de weekends niet lastig te vallen en mijn slaapkamerdeur op zaterdagavond altijd op slot te doen.

Mijn moeder schreef niet; als ik over haar begon, gold dat ook als 'kinderachtig doen' en na een tijdje begon ik te vergeten hoe ze eruit had gezien. Mijn vader had echter een fles parfum onder zijn matras verstopt en wanneer hij zijn rondes deed of in de Engineers zat met zijn maats, sloop ik soms zijn kamer in en spoot ik een beetje van dat parfum – het heette Cinnabar – op mijn hoofdkussen, en dan deed ik bijvoorbeeld alsof mijn moeder tv zat te kijken in de kamer ernaast, of alsof ze zojuist de keuken in was gegaan om een beker melk voor me te halen en een verhaaltje ging voorlezen wanneer ze terugkwam. Eigenlijk wel een beetje stom: ze had die dingen ook nooit gedaan toen ze nog thuis was. Maar goed: na een poosje moet mijn vader de fles weggegooid hebben, want op een dag was hij weg, en toen kon ik me niet eens meer herinneren hoe ze geroken had.

Kerstmis was in aantocht en nam slecht weer mee en zelfs nog meer werk voor de portier, zodat we niet één keer thee op het gras dronken. Aan de andere kant was ik best tevreden. Ook toen al was ik een eenzestig kind, verlegen in gezelschap, onzichtbaar op school. Tijdens het eerste trimester bemoeide ik me weinig met anderen; ik bleef buitenshuis, speelde in de besneeuwde bossen achter St. Oswald en verkende iedere centimeter van de omtrek van de school, waarbij ik ervoor zorgde nooit de verboden grens over te steken.

Ik ontdekte dat het merendeel van St. Oswald afgeschermd was van het publiek: het hoofdgebouw door een lange laan met – nu kale – lindebomen, die de oprijlaan flankerden en het terrein door muren en heggen die het aan alle kanten omgaven. Maar door het hek bij de ingang kon ik de door mijn vader in volmaakte banen gemaaide gazons zien, de cricketvelden met hun keurige heggen en de kapel met zijn windwijzer en zijn inscripties in Latijn. Daarachter lag een wereld die in mijn ogen even vreemd en ver weg was als Narnia of Oz, een wereld waar ik nooit bij zou kunnen horen.

Mijn eigen school heette Abbey Road Juniors – een plomp gebouwtje in de woonwijk, met een hobbelig speelterrein dat schuin afliep en twee ingangen, een met JONGENS en een met MEISJES erboven geschreven in het beroete steen. Ik had het er nooit prettig gevonden, maar toch vreesde ik mijn overgang naar Sunnybank Park, de scholengemeenschap waar ik volgens de postcode-indeling heen moest.

Sinds mijn eerste dag op Abbey Road had ik de Sunnybankers – goedkope groene sweatshirts met het schoollogo op de borst, nylon rugzakken, peuken, haarlak – met toenemende afkeer bekeken. Ze zouden me haten, ik wist het. Wanneer ze één blik op me geworpen hadden, zouden ze me al haten. Ik voelde het meteen. Ik was mager, te klein voor mijn leeftijd, iemand die het heel gewoon vond huiswerk in te leveren. Sunnybank Park zou me levend opeten.

Ik zeurde mijn vaders kop gek: ‘Waarom? Waarom de Parkschool? Waarom juist die?’

‘Doe niet zo kinderachtig. Er is niks mis met die school, kind. Het is gewoon een school. Ze zijn toch allemaal hetzelfde.’

Nou, dat was mooi niet waar. Zelfs ik wist dat. Het maakte me nieuwsgierig, het vervulde me met wrok. En nu, nu de lente zich over het kale land begon uit te spreiden en er witte bloesems aan de sleedoorneeggen verschenen, keek ik opnieuw naar dat bord met VERBODEN TOEGANG erop, dat mijn vader zo moeizaam geschreven had, en vroeg ik me opnieuw af: wiens toestemming? Waarom dit punt en niet een ander? En met steeds meer urgentie en ongeduld: wat zou er gebeuren als ik die grens overschreed?

Er was hier geen muur, geen zichtbare grenslijn van wat voor aard dan ook. Er was er geen nodig. Je had niet meer dan de weg, de sleedoorneeg die erlangs liep en een paar meter naar links het bord. Het stond er arrogant, onaantastbaar, zeker van zijn gezag. Daarachter, aan de andere kant, stelde ik me gevaarvol, onverkend terrein voor. Daar kon van alles zijn: landmijnen, klemmen, bewakers, verborgen camera's.

O, het zag er wel veilig út, in feite niet anders dan aan deze kant, maar dat bord bracht een andere boodschap. Daarachter heerste orde. Daar heerste gezag. Iedere inbreuk op die orde zou resulteren in een vergelding die even geheimzinnig als verschrikkelijk was. Ik betwijfelde dat geen moment: het feit dat er verder niets werd uitgelegd, versterkte de sfeer van dreiging alleen maar.

Dus ging ik op eerbiedige afstand het ontoegankelijke terrein zitten observeren. Het was een vreemde troost te weten dat hier tenminste orde werd gehandhaafd. Ik had de politieauto's bij Sunnybank Park gezien. Ik had de graffiti op de zijkanten van de gebouwen gezien en de jongens die stenen gooiden naar auto's op de oprit. Ik had hen naar de leraren horen gillen wanneer ze de school uit kwamen en ik had de ruime hoeveelheden prikkeldraad met scheermesjes gezien boven het parkeerterrein van het personeel.

Ik had een keer staan kijken toen een groep van vier of vijf een jongen die alleen was in het nauw dreef. Hij was een paar jaar ouder dan ik en met meer zorg gekleed dan de meeste Sunnybankers. Ik wist dat hij een pak slaag zou krijgen zodra ik de bibliotheekboeken onder zijn arm zag. Mensen die lezen zijn voor een instelling als Sunnybank altijd een gewettigd doelwit.

St. Oswald was een andere wereld. Ik wist dat hier geen graffiti zouden zijn, geen afval, geen vandalisme – nog geen kapot raam. Het stond op het bord en ik voelde plotseling de stille overtuiging dat ik h er eigenlijk thuishoorde, op deze school, waar jonge bomen geplant konden worden zonder dat 's nachts de toppen eraf werden gerukt, waar niemand bloedend op de weg werd achtergelaten, waar de wijkagent geen verrassingsbezoekjes aflegde en waar geen posters waren die leerlingen maanden hun mes thuis te laten. Hier waren strenge leraren met ouderwetse zwarte togas aan, norse portiers zoals mijn vader, lange prefecten. Hier was je geen nicht of uitslover of mietje als je je huiswerk maakte. Hier was je veilig. Hier was je thuis.

Ik was alleen; niemand had zich ooit zo ver gewaagd. Op het verboden terrein kwamen en gingen de vogels. Er overkwam hun niets. Iets later stapte er een kat onder de heg vandaan en hij ging met zijn kopje naar me toe gekeerd zijn poot zitten likken. Nog steeds niets.

Toen kwam ik dichterbij; eerst waagde ik me uit de schaduw, daarna zat ik ineengedoken tussen de grote poten van het bord. Mijn schaduw was in overtreding.

Even was ik best opgewonden. Maar niet lang: ik was al te zeer een rebel om tevreden te zijn met wangedrag in strikt technische zin. Met mijn voet porde ik licht in het gras aan de andere kant en trok hem toen met een rilling van genot terug, als een kind dat zijn eerste stap in zee zet. Natuurlijk had ik de zee nooit gezien, maar het instinct was er, evenals de gewaarwording dat ik me in een nieuw element had begeven waar van alles kon gebeuren.

Er gebeurde niets...

Ik zette nog een stap, en deze keer trok ik mijn voet niet terug. Nog steeds niets. Het bord torende als een monster uit een nachtfilm boven me uit, maar het was vreemd verstard, alsof het hevig verontwaardigd was over mijn onbeschaamdheid. Toen ik mijn kans schoon zag, nam ik een spurt en rende ik, laag blijvend, over het winderige veld naar de heg, voorbereid op een aanval. Toen ik bij de heg kwam, wierp ik me in de schaduw, ademloos van angst. Nu had ik het gedaan. Nu zouden ze komen.

Slechts een meter bij me vandaan was een gat in de heg. Het zag eruit als mijn beste kans. Ik kroop erheen, in de schaduw blijvend, en

perste me in de kleine ruimte. Ze kwamen misschien vanaf de andere kant, dacht ik; als ze van beide kanten kwamen, zou ik het op een lopen moeten zetten. Ik had gemerkt dat volwassenen mettertijd de neiging hadden dingen te vergeten en ik was er vrij zeker van dat ik, als ik snel genoeg kon wegkomen, misschien aan vergelding kon ontkomen.

Benieuwd wachtte ik af. Het strakke gevoel in mijn keel nam geleidelijk af. Mijn hartslag vertraagde tot een bijna normaal ritme. Ik werd me bewust van mijn omgeving, eerst nieuwsgierig, toen steeds onzekerder. Er prikten doorns door mijn T-shirt in mijn rug. Ik rook zweet en aarde en de zure geur van de heg. Vlakbij hoorde ik vogels zingen, in de verte een maaimachine – een slaperig gezoem als van insecten in het gras. Verder niets. Eerst grijnsde ik van plezier – ik had een overtreding begaan en was niet betrapt –, maar toen werd ik me bewust van een zekere ontevredenheid, een onrustig gevoel van wrok achter mijn ribben.

Waar waren de camera's? De landmijnen? De bewakers? Waar was de *orde*? Maar bovenal: waar was mijn vader?

Ik stond op, nog steeds op mijn hoede, en verliet de schaduw van de heg. De zon scheen recht in mijn gezicht en ik bracht mijn hand naar mijn ogen om ze te beschermen. Ik zette een stap in het open veld, en toen nog een.

Nu zouden ze toch wel komen, die wetshandhavers, die schimmige figuren van orde en gezag. Maar er gingen seconden voorbij, vervolgens minuten, en er gebeurde niets. Er kwam niemand, geen prefect, geen leraar – zelfs geen portier.

Een soort paniek greep me aan en ik rende naar het midden van het veld en zwaaide met mijn armen, als iemand die op een onbewoond eiland staat en probeert de aandacht te trekken van een reddingsvliegtuig. Kon het hun dan niets schelen? Ik was in overtreding! Zagen ze me dan niet?

'Hier!' Ik was door het dolle heen van verontwaardiging. 'Hier sta ik! Hier! Hier!'

Niets. Geen enkel geluid. Nog niet het blaffen van een hond in de verte en nog niet het zwakste gejang van een waarschuwingssirene. Op dat moment besepte ik, met een zekere woede en een klam soort opwinding, dat het allemaal één grote leugen was geweest. Er was in het veld niets anders dan gras en bomen. Slechts een lijn op de

grond, die me uitdaagde eroverheen te lopen. Ik had het gedurfd. Ik had de ORDE uitgedaagd.

Tegelijkertijd voelde ik me bedrogen, zoals vaker gebeurde wanneer ik te maken kreeg met de dreigementen en geruststellende woorden van de wereld der volwassenen, die zoveel belooft en zo weinig waarmaakt.

Ze liegen, kind. Dat was mijn vaders stem – slechts een beetje aangeschoten – in mijn hoofd. *Ze beloven je ik weet niet wat, kind, maar ze zijn allemaal hetzelfde. Ze liegen.*

‘Nietwaar! Niet altijd...’

Probeer het maar. Toe dan. Ik daag je uit. Kijk hoe ver je komt.

Dus ging ik verder; ik liep langs de heg een heuveltje op naar een groepje bomen. Daar stond weer een bord:

VERBODEN TOEGANG
OVERTREDING WORDT BESTRAFT

Natuurlijk was de eerste stap toen al genomen en liet ik me door het impliciete dreigement nauwelijks meer tegenhouden.

Maar voorbij de bomen wachtte me een verrassing. Ik had een weg verwacht, een spoorlijn misschien, een rivier – iets wat aangaf dat er buiten St. Oswald nog een wereld was. Maar waar ik stond, en zo ver als ik kon zien, was alles St. Oswald: de heuvel, het bosje, de tennisbanen, het cricketveld, de zoetgeurende gazons en de heel lange stukken weiland daarachter.

Van hieraf kon ik achter de bomen mensen zien: ik zag jongens. Jongens van alle leeftijden, sommige nauwelijks ouder dan ik, andere gevaarlijk, snoeverig volwassen. Sommigen droegen witte cricketkleding, anderen een sportbroekje en een gekleurd hemdje met een nummer erop. Op een vierkant van zand verderop waren er een paar sprongen aan het oefenen. En daarachter zag ik een groot gebouw van beroete steen. Rijen boogramen die de zon weerkaatsten, een lang met leien bedekt dak met op regelmatige afstanden dakramen, een toren, een windwijzer, een verzameling bijgebouwen, een kapel, een sierlijke trap die naar een gazon, bomen, bloembedden en geasfalteerde plaatsen leidde die van elkaar gescheiden waren door hekjes en boogvormige doorgangen.

Ook daar waren jongens. Sommigen zaten op treetjes. Anderen stonden onder de bomen te praten. Sommigen hadden een mari-neblauwe blazer en een grijze broek aan, anderen sportkleding. Het geluid dat ze maakten – een geluid dat ik tot nu toe nog niet eens tot me door had laten dringen – kwam op me over als dat van een zwerm exotische vogels.

Ik begreep meteen dat ze van een andere soort waren dan ik: niet alleen waren ze omgeven door een gouden gloed vanwege het zonlicht en het feit dat ze bij die prachtige gebouwen stonden, maar ook door iets minder tastbaars: een houding van gladde zelfverzekerdheid, een mysterieuze glans.

Later zag ik het natuurlijk zoals het echt was. Het chique verval achter de elegante lijnen. De rot. Maar die eerste, verboden glimp die ik destijds van St. Oswald opving, kwam als onbereikbare glorie op me over: het was Xanadu, Asgard en Babylon ineen. En op het terrein van deze school lummelden en dartelden jonge goden.

Ik begreep toen dat dit toch om veel meer ging dan een lijn op de grond. Het was een barrière die geen enkele hoeveelheid lef of verlangen me kon doen nemen. Ik was een indringer; plotseling was ik me heel erg bewust van mijn vuile spijkerbroek, mijn afgetrapte gympen, mijn spichtige gezicht en sluike haar. Ik voelde me geen dappere verkenners meer. Ik had niet het recht daar te zijn. Ik was iets laags geworden, iets gewoons, een spion, een insluiper, een gemene gluiperd met hongerige ogen en snelle vingers. Onzichtbaar of niet, zo zouden ze me altijd zien. Dat was wat ik was. Een Sunnybanker.

Kijk, het was op dat moment al begonnen. Zo was St. Oswald, dat is wat de school met mensen doet. Er laaide woede in me op, als een zweer. Woede, en het begin van opstandigheid.

Dus ik was een buitenstaander. Nou en? Regels konden genegeerd worden. Een overtreding blijft, net als een misdaad, onbestraft wanneer er niemand is die het ziet. Woorden, hoe bezwerend ook, zijn toch maar woorden.

Ik wist het toen nog niet, maar op dat moment verklaarde ik St. Oswald de oorlog. De school wilde me niet hebben? Dan zou ik St. Oswald hebben. Ik zou hem veroveren, en niemand, niets, zelfs mijn vader niet, zou me kunnen tegenhouden. Dit was een gens.

Een nieuwe grens die overschreden moest worden, deze keer met een meer verfijnde vorm van bluf: de school waande zich veilig in zijn traditionele arrogantie, zich er niet van bewust dat daarin de kiem van zijn ondergang school. Een nieuwe grens die me uitdaagde hem te overschrijden.

In de vorm van moord, bijvoorbeeld.

KONING

1

Jongensgymnasium St. Oswald Maandag 6 september, herfsttrimester

DAT ZIJN ER NAAR MIJN BEREKENING NEGENENNEGENTIG, GEUREND naar hout en oud krijtstof en desinfecteermiddel en de onbegrijpelijk koekjesachtige, hamsterachtige geur van jongens. Negenen-negentig trimesters die zich als een snoer van stoffige lampionnen over de jaren uitstrekken. Drieëndertig jaar. Het is net een gevangenisstraf. Dat doet me denken aan die oude mop over de bejaarde die voor moord wordt veroordeeld.

‘Drieëndertig jaar, edelachtbare?’ protesteert hij. ‘Dat is te veel! Dat red ik nooit!’ Waarop de rechter zegt: ‘Nou, doe er dan zoveel u kunt...’

Nu ik erover nadenk, is dat niet grappig. Ik word in november vijfenzestig.

Niet dat het iets uitmaakt. Op St. Oswald ben je niet verplicht met pensioen te gaan. We volgen onze eigen regels. Dat hebben we altijd gedaan. Nog één trimester en dan heb ik mijn eeuw bij elkaar. Eindelijk kom ik dan op de erelijst. Ik zie het al voor me, in gotische letters: ‘Roy Hubert Straitley (BA), oude centurio van de school.’

Ik moet er wel om lachen. Ik had nooit gedacht dat ik hier terecht zou komen. Ik rondde in 1954 een periode van tien jaar op St. Oswald af en het laatste wat ik toen verwachtte was dat ik hier weer terug zou komen, nota bene als leraar, en er orde zou houden, strafregels zou uitdelen en zou laten nablijven. Maar tot mijn verbazing merkte ik dat die jaren me een soort natuurlijk inzicht hadden gegeven in het leraarsvak. Er is inmiddels geen streek meer die ik niet

ken. Ik heb de meeste tenslotte zelf uitgehaald, als man, jongen en iets daartussenin. En nu ben ik weer hier, op St. Oswald, voor een nieuw trimester. Het lijkt wel of ik niet weg kan komen.

Ik steek een Gauloise op: mijn enige concessie aan de invloed van Moderne Talen. Het is strikt genomen natuurlijk niet toegestaan, maar vandaag, in de privacy van mijn eigen klaslokaal, zal niemand er waarschijnlijk veel aandacht aan besteden. Vandaag is van oudsher een dag zonder jongens en een dag die gereserveerd is voor administratieve zaken zoals leerboeken tellen, de toewijzing van kantoorbenodigdheden, de laatste wijzigingen in het rooster, klassen- en groepslijsten ophalen, kennismaking met nieuw personeel en afdelingsvergaderingen.

Ik ben natuurlijk al een afdeling op zich. Ooit was ik hoofd Klasieke Talen en bestierde ik een goed gedijende sectie eerbiedige laken, die nu naar een stoffige hoek van de nieuwe talensectie is gedelegeerd, als een tamelijk saaie eerste druk die niemand goed durft weg te gooien.

Al mijn ratten hebben het schip verlaten – afgezien van de jongens dan. Ik heb nog steeds een volledig lesrooster, tot verbijstering van meneer Strange – de derde meester, die Latijn als onbelangrijk beschouwt – en tot de heimelijke gêne van het nieuwe hoofd. Toch blijven de jongens mijn onbelangrijke vak kiezen en blijven de resultaten over het geheel genomen tamelijk goed. Ik mag graag denken dat dat door mijn persoonlijke charisma komt.

Niet dat ik niet reuze dol op mijn collega's van Moderne Talen ben, hoewel ik meer gemeen heb met de subversieve Galliërs dan met de humorloze Teutonen. Daar heb je Pearman, Hoofd Frans – rond, opgewekt, af en toe briljant, maar hopeloos wanordelijk –, en Kitty Teague, die soms haar lunchkoekjes met me deelt bij een kop thee, en Eric Scoones, een levendige halfcenturio (ook van de oude garde) van tweeënzestig, die zich wanneer hij daar zin in heeft, griezelig goed een aantal van de meer extreme heldendaden uit mijn jeugd weet te herinneren.

Dan heb je nog Isabelle Tapi, decoratief, maar nogal nutteloos, langbenig en Gallisch als ze is, en het onderwerp van heel wat bewonderende graffiti in de kluisjesruimte. Al met al wel een aardige afdeling: de leden verdragen mijn excentriciteiten met prijszens-

waardig geduld en goede zin, en bemoeien zich zelden met mijn onconventionele aanpak.

De Duitsers zijn over het geheel genomen minder sympathiek: Geoff en Penny Nation (de ‘Volkenbond’), een gemengd duo dat op mijn klaslokaal aast; Gerry Grachvogel, een goedbedoelende sukkel met een voorliefde voor spiekkaarten en ten slotte dr. ‘Zuurpruim’ Devine, afdelingshoofd en verstokt voorstander van de uitbreiding van het Grote Rijk, die me ziet als iemand die subversief is en leerlingen afpikt, die geen belangstelling voor klassieke talen heeft en die ongetwijfeld denkt dat *Carpe diem* betekent: ‘Vis van de dag’.

Hij heeft de gewoonte mijn lokaal quasi-energiek te passeren en ondertussen achterdochtig door het glas te loeren, alsof hij wil kijken of er tekenen van immoreel gedrag zijn, en ik weet dat het op een dag als vandaag niet lang zal duren voordat ik zijn vreugdeloze gelaat naar binnen zal zien kijken.

Aha. Wat zei ik je?

Keurig op schema.

‘Morgen, Devine!’

Ik onderdrukte de neiging te salueren en verborg ondertussen mijn halfopgerookte Gauloise onder het bureau en schonk hem door de glazen deur mijn breedste glimlach. Ik merkte dat hij een grote kartonnen doos droeg met stapels boeken en papieren erin. Hij keek me met, naar ik later te weten kwam, nauwverholen zelfvoldaanheid aan en liep toen door met de houding van iemand die belangrijke zaken aan zijn hoofd heeft.

Nieuwsgierig stond ik op en keek ik hem na in de gang, net op tijd om Gerry Grachvogel én de Volkenbond steeds in zijn kielzog te zien verdwijnen, allemaal met dezelfde soort doos in de handen.

Niet-begrijpend ging ik aan mijn oude bureau zitten en overzag ik mijn bescheiden imperium.

Lokaal 59, al dertig jaar lang mijn territorium. Vaak betwist, maar nooit afgestaan. Nu zijn de Duitsers nog de enigen die pogingen doen. Het is een groot lokaal, met een eigen charme, hoewel de hoge positie in de klokkentoren me meer trappen te beklimmen geeft dan ik verkozen zou hebben, en het bevindt zich, als je in een

rechte lijnt denkt, ongeveer achthonderd meter bij mijn kantoortje op de bovengang vandaan.

Je zult wel gemerkt hebben dat zoals honden en hun baasjes na verloop van tijd op elkaar gaan lijken, dat ook bij leraren en lokalen gebeurt. Het mijne past bij me als mijn oude tweed jasje en ruikt bijna hetzelfde – een troostgevende mengeling van boeken, krijt en illegale sigaretten. Een groot en eerbiedwaardig schoolbord neemt een dominante plaats in – dr. Devines pogingen de term ‘schrijfbord’ te introduceren hebben, kan ik tot mijn vreugde melden, geen enkel succes gehad. De banken zijn oud en gehavend door de strijd, en ik heb alle pogingen weerstaan ze te laten vervangen door de alomaanwezige plastic tafels.

Als ik me verveel, kan ik altijd de graffiti lezen. Een vleiende hoeveelheid gaat over mij. Mijn huidige favoriet is *Hic magister podex est* en is langer geleden dan ik me wil herinneren door de een of andere jongen geschreven. Toen ik nog een jongen was, zou niemand het lef hebben gehad een leraar een ‘podex’ te noemen. Schandalig. En toch ontlokt het me om de een of andere reden altijd een glimlach.

Mijn eigen bureau verkeert in niet minder schandalige staat. Het is een gigantisch, door de tijd donker geworden ding met bodemloze laden en vele inscripties. Het staat op een verhoging – oorspronkelijk gemaakt voor een kleine leraar klassieke talen, zodat hij bij het bord kon – en vanaf dit achterdek kan ik welwillend neerkijken op mijn onderdanen en ongemerkt de kruiswoordpuzzel in de *Times* invullen.

Er wonen muizen achter de kluisjes. Ik weet dat omdat ze op vrijdagmiddag allemaal tevoorschijn komen en rondsnuffelen onder de radiatorbuizen, terwijl de jongens hun wekelijkse vocabulairetest doen. Ik klaag niet: ik mag de muizen wel. Het oude hoofd heeft een keer gif gestrooid, maar dat is bij één keer gebleven: de stank van dode muizen brengt meer schade toe dan een levend wezen ooit aan schade zou kunnen produceren, en deze hield weken aan totdat John Snyder, die toen hoofdportier was, erbij gehaald werd om de plinten los te trekken en de onwelriekende doden te verwijderen.

Sindsdien genieten de muizen en ik de aangename situatie van leven en laten leven. Konden de Duitsers maar hetzelfde doen.